

Polad magistrallarda Ulu Öndərin imzası ilə qazanılan uğurlar

YENİDƏN QURULAN DƏMİR YOLU İNFRASTRUKTURU

Dəmir yolu infrastrukturunun daha da müasirləşdirilməsi istiqamətində həyata keçirilən zəruri tədbirlər və beynəlxalq neqliyyat dəhlizlərində fəal iştirak daşımaların həcmində artımına və ölkəmizin tranzit potensialının gücləndirilməsinə önəmli töhfələr verib. Yenidən qurulan Bakı-Xırdalan-Sumqayıt, Bakı sərnişin - Sabunçu dəmir yolu xətləri, "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Abşeron dairəvi xəttinin yenidən qurulan Sabunçu-Pirşağı xətti, Pirşağı-Gördül-Novxanı-Sumqayıt hissəsi, Ləki-Qəbələ bixətli dəmir yolu xəttinin istifadəyə verilməsi Prezident İlham Əliyevin bu sahəyə olan diqqətinin təzahürüdür. Belə ki, "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin cari ilin yarsının yekunlarına dair hesabatına görə, Azərbaycan dəmir yolları ilə 9 157 703 ton yük daşınıb. Bu, 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 7% artım deməkdir. Dəmir yolları ilə Azərbaycan 6 ay ərzində 2 378 078 ton yük idxal olunub, 1 666 091 ton yük isə ixrac olunub. Dəmir yolları ilə ölkə daxilində 1 585 836 ton yük daşınıb. Tranzit yükdaşımaları üzrə göstərici bu ilin 6 ayında 3 527 698 ton təşkil edib. Həmçinin bu ilin 6 ayında Azərbaycan dəmir yolları ilə 3 230 728 nəfər sərnişin daşınıb. Bu, 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 52% artım deməkdir.

QARABAĞA ÇÖKİLƏN

POLAD YOLLAR

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə quruculuq işləri çərçivəsində ən zəruri infrastrukturun yaradılması ilə bağlı ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin müvafiq tapşırıqlarına əsasən dəmir yollarının və infrastrukturunun tikintisi işləri də qrafik üzrə davam etdirilib. Azərbaycan Prezidentinin 2020-ci il 24 noyabr tarixli Sərəncamına əsasən inşa olunan Bərdə-Ağdam dəmir yolu xəttinin tikintisinin 2023-cü ildə başa çatdırılması nəzərdə tutulub. 2024-cü ildə yekunlaşdırılması planlaşdırılan uzunluğu 140,6 km olan beynəlxalq əhəmiyyətli Hərdiz-Ağbend dəmir yolu yaxın gələcəkdə Asiya ilə Avropa arasında yolların sürətlə daşımada böyük rol oynayacaqdır.

İlk dəfə olaraq inşa ediləcək Füzuli-Şuşa, Dalımməmmədli-Kəlbəcər, həmçinin Xaçmaz-Quba-Şahdağ dəmir yolu xəttinin layihələndirilməsi işləri davam etdirilib.

Bir sözlə, "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin əsas hədəfləri əməliyyat və idarəetmə proseslərinin rəqsəsalındırılmasına start verməklə fəaliyyətinin səmərəliliyini əhəmiyyətli dərəcədə artırmaq, bazar yönümlü və yüksək keyfiyyətli xidmətlər göstərən müasir və inteqrə olunmuş quruma transformasiya olunmaqdır.

Orxan Vahidoğlu, "iki sahil"

Yazı "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC və Azərbaycan Mətbuat Şurasının Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi münasibətilə kütləvi informasiya vasitələrinin təmsilçiləri arasında keçirilən müsabiqəyə təqdim olunur.

Azərbaycanda dəmir yolunun yaranma tarixi XIX əsrin sonlarına, daha dəqiq desək, 1880-ci ilin yanvar ayına təsadüf edir. Həmin vaxt işə düşən Bakı-Sabunçu-Suraxanı dəmir yolu marşrutundan əvvəllər yalnız neftin nəqli üçün istifadə edilirdi. 1883-cü ildə Bakı-Yelizavetpol (Gəncə)-Tiflis magistral dəmir yolu, 1900-cü ildə Bakı-Biləcəri-Dərbənd-Port-Petrovsk (Muxaçaqla) dəmir yolu istifadəyə verildi. 1926-cı ildə Bakıda SSRİ-nin ilk elektrifikasiya edilmiş dəmir yolu işə başlandı. Tarixi faktlara əsasən demək olar ki, 1926-1931-ci illərdə Bakı-Sabunçu-Suraxanı xətti ilə 10 milyon sərnişin daşınıb.

AZƏRBAYCAN DƏMİR YOLUNUN TEXNİKİ TƏRƏQQİ VƏ İNKİŞAF DÖVRÜ

Ümumilikdə 140 ildən artıq tarixə malik olan Azərbaycan dövlət dəmir yolunun inkişafının ən sürətli dövrü Ulu Öndər Heydər Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyinin hər iki dövrünə təsadüf edir. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətdə olduğu illəri istər Sovetlər dövründə, istərsə də müstəqillik illərində Azərbaycan dəmir yolunun texniki tərəqqi və hərtərəfli inkişaf dövrü adlandırmaq olar. 1969-cu ildə ilk dəfə respublika rəhbərliyinə gələn Heydər Əliyevin gərgin fəaliyyəti sayəsində bütün respublika iqtisadiyyatında olduğu kimi, dəmir yolu neqliyyatında da əsaslı dəyişikliklərə və köklü inkişafa təkan verildi.

Qarabağın inkişafına hər zaman böyük diqqət yetirən Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın bu bölgəsinə dəmir yolu xətlərinin çəkilməsinə xüsusi əhəmiyyət verirdi. Bakı-Yevlax-Xankəndi dəmir yolunun açılması nəticəsində Qarabağın sosial-iqtisadi və mədəni inkişafı sürətləndi, Qarabağın Bakı ilə əlaqələri daha da möhkəmləndi.

AZƏRBAYCANIN BAYKAL-AMUR MAGISTRALI ADLANAN YEVLAX-BALAKƏN DƏMİR YOLU

Bütövlükdə XX əsrin 70-80-ci illərində Heydər Əliyev tərəfindən Azərbaycanda neqliyyat xidmətlərinin təkmilləşdirilməsi və yol tikintisi sahəsində həyata keçirilən quruculuq işləri müstəqil Azərbaycan Respublikasının iqtisadi inkişafı üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. 1970-ci illərdə Sumqayıt şəhər, Sabunçu, Goran, Ağstata, Əli Bayramlı, Ucar, Gəncə, Tovuz, Qazax, Kürdəmir, Baq Ələt və Poylu stansiyalarında yeni vağzal binaları məhz Ümummilli Liderin şəxsi nəzarətində tikilib istifadəyə verilib. Sovetlər Birliyində rəhbər vəzifədə olarkən uzaq Sibir torpaqlarında inşa edilən Baykal-Amur Magistralı (BAM), eləcə də Azərbaycan BAM-ı adlanan Yevlax-Balakan dəmir yolu Ulu Öndər Heydər Əliyevin birbaşa qaçığı ilə çəkilib. 1993-cü ildə xalqın teklifi ilə yenidən hakimiyyətə qayıdan Ümummilli Lider Heydər Əliyevin gərgin əməyi və qonşu dövlətlərin rəhbərləri ilə aparıcı intensiv danışıqlar sayəsində 1997-ci ilin may ayında etibarən Bakıdan Moskvaya gedən qatarların hərəkəti bərpa edildi. Ulu Öndər hələ o vaxt demişdi: "Rusiya Federasiyası ilə bütün saha-

lərdə əlaqələri inkişaf etdirmək çox əhəmiyyətlidir. Azərbaycanla Rusiya arasında dəmir yolu əlaqələrinin böyük tarixi əhəmiyyəti var və bu əlaqələr qısa müddət ərzində inkişaf etmişdir. Bu iki ölkə arasında neqliyyat sahələrində əlaqələr daha da inkişaf etdirilməlidir".

Ulu Öndər Heydər Əliyevin gənişmiqyaslı və meqsədyönlü xarici siyasəti Azərbaycanın beynəlxalq birliyə iqtisadi inteqrasiyası işində yeni addım olmuşdur. Bu inteqrasiya nəhiyyəsinə həyata keçirilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb edən layihələrdən biri də "Avropa-Qafqaz-Asiya Transqafqaz neqliyyat dəhlizi (TRASEKA)" proqramıdır. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin səyləri nəticəsində Azərbaycanda Böyük İpək Yolunun bərpa və inkişafına dair beynəlxalq forum keçirilmişdi. Həmin forumda dünyanın 42 ölkəsinin nümayəndəsi iştirak etmişdi ki, onlardan yekkəzi prezidentləri ilə təmsil olunmuşdu. 1998-ci ilin sentyabrında Heydər Əliyevin həmin forumda qeyd etdiyi kimi: "Bakıda keçirilmiş zirvə görüşü əməkdaşlığın in-

işçilərinin peşə bayramının təsis edilməsi haqqında" Sərəncamı ilə ölkəmizdə 2005-ci ildən 13 oktyabr dəmir yolu işçilərinin peşə bayramı günü kimi qeyd olunur. Cənab İlham Əliyevin 2009-cu il 20 iyul tarixli Sərəncamı ilə "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti (QSC) yaradıldı. Böyük İpək Yolunun bərpası istiqamətində davamlı işlər görən Azərbaycan Respublikası nəhayət, 2005-ci ildə Şimal-Cənub neqliyyat dəhlizinə də qoşulub. Beləliklə də, ö-

layihə Ulu Öndərin layiqli davamçısı ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən reallaşdırıldı. 2017-ci ilin oktyabrında Azərbaycan Bakı-Tbilisi-Qars yeni dəmir yolu bağlantısı layihəsini reallaşdırmaqla gələcəyə hesablanmış daha bir addım atıb. Gətirə biləcəyi bütün iqtisadi dividendlərə yanaşı, Bakı-Tbilisi-Qars tranzit daşımalarının mərkəzinə çevrilən Azərbaycan regionunda söz sahibi olmasını təsdiqləyən bir faktor kimi çox önəmlidir. Bir sözlə, Bakı-Tbilisi-

kişafında, sülhün qorunmasında, hər bir ölkə və ümumiyyətlə bütün Avrasiya məkanına fərfanlıq və rifahın gətirilməsində öz tarixi rolunu oynayacaqdır".

ŞİMAL-CƏNUB VƏ ŞƏRQ-QƏRB NƏQLİYYAT DƏHLİZLƏRİ LAYİHLƏRİNDƏ İSTİRAK EDƏN YEGANƏ ÖLKƏ

Təmali dahi Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş dəmir yolu islahatları bu gün Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq uğurla davam etdirilib. Xüsusi vuruqla daşımamızdır ki, son illərdə Azərbaycan dəmir yolunun yenidən qurulması, müasir dünya standartlarına cavab verməsi üçün misli görünməmiş işlər həyata keçirilib. Mübaligəsiz demək olar ki, 40-50 ildə görünməyən işlər bu dövrdə reallaşdırılıb. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 7 oktyabr 2005-ci il tarixində "Dəmir yolu

kəhin Şərq-Qərb (Böyük İpək Yolu) və Şimal-Cənub neqliyyat dəhlizlərinin kəşifində Avropa və Asiyaya mühüm neqliyyat qovşağına çevrilmək imkanları daha da artıdı. Azərbaycan yeganə ölkədir ki, Şimal-Cənub və Şərq-Qərb neqliyyat dəhlizləri layihələrinin ikisində də iştirak edir.

BAKİ-TBİLİSİ-QARS LAYİHLƏSİ: TARİXİ İPƏK YOLUNUN BİR HİSSƏSİ

XXI əsrin əsas layihələrindən olan və tekke üç xalq, üç ölkə deyil, həmçinin onlarla xalq və ölkə arasında körpü rolunu oynayan Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttinin istifadəyə verilməsi tarixi bir hadisə idi. Böyük İpək Yolunun bərpası ideyasının müəlliflərindən biri də məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyev olmuşdur. Ona görə də Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsinin konturları onun zamanında çəkilmişdi. Bu möhtəşəm